

शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ,
मर्या. नाशिक यांना राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती
वित्त आणि विकास महामंडळ, नवी दिल्ली
यांनी मंजूर केलेल्या कर्ज रक्कमेस शासन हमी
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

आदिवासी विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : आविम-२००८/प्र.क्र.१७६/का.३

मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक : २९ मार्च, २००८

- वाचा :** १) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र. शासन हमी-१०९९/ प्र.क्र.६८/शासन हमी, दिनांक ५ नोव्हेंबर, १९९९.
२) शासन निर्णय क्र.आविम-२०००/प्र.क्र.२९४/का-३, दिनांक २८ फेब्रुवारी, २००३
३) शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्या., नाशिक यांचे पत्र क्र. शआविम / प्रशा/प्रकल्प/
शासन हमी /६०३/०७/दि. २८ नोव्हेंबर, २००७
४) भारत सरकार जनजाती कार्य मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे क्र.डीओ- २००२५/१३/२००७/ एसजी-२,
दिनांक १४ डिसेंबर, २००७ चे पत्र.
५) राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त आणि विकास महामंडळ, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्रमांक :
डीओ-एनएसएफडीसी/प्रोफार्मा/एमएएच/०१/९९५३/दि. ७ जानेवारी, २००८
६) शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्या., नाशिक यांचे पत्र क्र. शआविम / प्रशा/प्रकल्प/
शासन हमी /८०१/२००८/दि. १ फेब्रुवारी, २००८

प्रस्तावना :- संदर्भाधीन अ.क्र.२ येथील दिनांक २८ फेब्रुवारी, २००३ च्या शासन निर्णयान्वये महाराष्ट्र शासनाने रु.२५.०० कोटी दिलेली हमीची रक्कम शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाने राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त आणि विकास महामंडळ, नवी दिल्ली यांच्याकडून वेळोवेळी घेतलेल्या कर्जांमुळे संपुष्टात आल्यामुळे जोपर्यंत सदर शासन हमीची मर्यादा शासनाकडून वाढविण्यात येणार नाही तोपर्यंत राज्यातील आदिवासी करिता एन.एस.टी. एफ.डी.सी. पुरस्कृत कर्ज योजना राबविण्यासाठी पुढील निधी सदर संस्थेकडून महामंडळास मंजूर करता येणार नाही असे एन.एस.टी.एफ.डी.सी. या संस्थेने उपरोक्त अ.क्र. ५ येथील दिनांक ७.१.२००८ च्या पत्रान्वये कळवून शासन हमीची मर्यादा वाढवून घेण्यासाठी कळविलेल्यानुसार रु.२५.०० कोटी शासन हमीची मुदत वाढवून देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय : शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाने आदिवासी तरुणांसाठी स्वयंरोजगाराचे कार्यक्रम सुरु करण्यासाठी राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त आणि विकास महामंडळ, नवी दिल्ली यांच्याकडे विविध व्यवसायांकरिता मुदत कर्ज मंजूर होण्यासाठी महामंडळाने सादर केलेल्या प्रस्तावानुसार राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती आणि वित्त विकास महामंडळ, नवी दिल्ली यांच्याकडून उपलब्ध होणाऱ्या एकूण रु. २५.०० कोटी (रुपये पंचवीस कोटी फक्त) इतक्या कमाल मर्यादे पर्यंतच्या कर्जास व त्यावरील व्याजास ठोक हमी देण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

२. सदर ठोक हमी रुपये २५.०० कोटी दिनांक ३१ मार्च, २०१० पर्यंत वैध राहील.

३. राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त आणि विकास महामंडळाबरोबर शासन हमीवर घेण्यात येणाऱ्या कर्जासंबंधी करण्यात येणाऱ्या करारपत्रात खालील अटी व शर्तीचा समावेश करण्यात यावा.

- अ) राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त आणि विकास महामंडळ, नवी दिल्ली यांच्याकडून ज्या प्रकल्पांना कर्ज मंजूरी दिलेली आहे, ते प्रकल्प वर्धनक्षम आहेत याची महामंडळाने खात्री करून घ्यावी.
  - ब) N.S.T.F.D.C.कडून घेतलेल्या कर्जाचे शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाकडून लाभार्थ्यांना वाटप केल्यानंतर लाभार्थ्यांमार्फत कर्जाचा योग्य विनियोग / व्यवसाय होतो किंवा कसे यावर N.S.T.F.D.C.ने लक्ष ठेवावे. त्यासाठी आवश्यक ती तपासणी करावी. यामध्ये कसूर केल्यास सदर बाब शासनाच्या निदर्शनास आणावी व कर्ज वितरण तात्काळ बंद करावे.
  - क) N.S.T.F.D.C., राज्य शासनाच्या पूर्व अनुमती शिवाय शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळास या आदेशामध्ये विहित केलेल्या मर्यादेपेक्षा अधिक कर्ज देणार नाही.
  - ड) शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाकडून कर्जाच्या परतफेडीबाबत अथवा व्याजाची रक्कम देण्याबाबत होणाऱ्या कसुरीची शासनास ९० दिवसांच्या आत सूचना देणे राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त आणि विकास महामंडळ, नवी दिल्ली (N.S.T.F.D.C. New Delhi) यांच्यावर बंधनकारक असेल.
  - ई) शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाकडील कर्ज वसूलीसाठी सर्वतोपरी प्रयत्न केल्याशिवाय N.S.T.F.D.C. ला हमीपूर्वतेकरीता शासन हमीची प्रतिभूती म्हणून वापर करता येणार नाही. (चल अचल मालमत्तेची विक्री) N.S.T.F.D.C. कडून शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाची अचल मालमत्ता Auction करित असतील त्यावेळी एक समिती स्थापन करावी व त्या समितीमध्ये वित्त विभागाचा प्रतिनिधी घेण्यात यावा.
  - फ) N.S.T.F.D.C.कडील कर्जाची परतफेड करण्यास विलंब झाल्यास त्याकरिता आकारण्यात आलेल्या दंडनीय व्याजाकरीता व इतर कोणत्याही देय रकमांसाठी शासन हमी लागू होणार नाही.
  - ग) N.S.T.F.D.C.महामंडळाकडून शबरी महामंडळाच्या आर्थिक स्थितीबाबतचा अहवाल सोबत जोडलेल्या प्रपत्र-अ मध्ये शासनास दर सहा महिन्यांनी (३० मार्च / ३० सप्टेंबर) सादर करेल.
- वरील (अ) ते (ग) पैकी कोणत्याही अटीचा भंग झाल्यास शासन हमी अवैद्य होईल.

४. शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळासाठी रु.२५.०० कोटीची ठोक हमी अ.क्र.१ येथील शासन निर्णय, वित्त विभाग दिनांक ५.११.१९९९ मध्ये नमूद केलेल्या अटी व खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहील :-

- अ) शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ हे Principal Debtor राहील.
- ब) शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाने प्रत्येक वर्षाच्या सुरुवातीस राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त आणि विकास महामंडळ, नवी दिल्ली यांच्याकडून उपलब्ध होणाऱ्या कर्जाबाबत आढावा घेऊन त्यासंबंधीच्या वित्तीय मर्यादा महामंडळाने शासनाकडून निश्चित करून घ्याव्यात.
- क) राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त आणि विकास महामंडळ नवी दिल्ली यांच्याकडून शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ, नाशिक यांना मंजूर करण्यात आलेल्या प्रत्येक कर्जासंबंधीचा स्वतंत्र प्रस्ताव त्याबाबतच्या निविष्टी प्रपत्रासह (Input Proforma) महामंडळाने शासनाकडे मंजूरीसाठी पाठवावा. त्यानुसार सदर प्रस्तावास शासनस्तरावर हमी मंजूरी प्रदान करण्यात येईल.
- ड) N.S.T.F.D.C.यांच्याकडून ज्या प्रकल्पांना कर्ज मंजूरी दिलेली आहे, ते प्रकल्प वर्धनक्षम आहेत याची शबरी महामंडळाने खात्री करून घ्यावी.

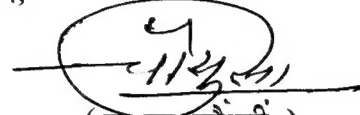
- इ) लाभार्थ्यांना मंजूर केलेल्या कर्जाची वसुली वेळच्यावेळी शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाने करावी.
- ई) शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ शासनाच्या पूर्व परवानगीशिवाय N.S.T.F.D.C..कडून अधिक कर्ज घेणार नाही.
- फ) N.S.T.F.D.C. ने शबरी महामंडळाला मंजूर केलेल्या कर्जाच्या आदेशामध्ये नमूद केलेल्या परतफेडीच्या वेळापत्रकानुसार कर्ज फेडीच्या शेवटच्या हप्त्याच्या दिनांकास हमी संपुष्टात येईल. सदर वेळापत्रकात नमूद केलेल्या विहित कालावधीसाठीच शासन हमी लागू राहील. या कालावधी नंतर N.S.T.F.D.C.ला शासन हमी आवाहनीत करता येणार नाही.
- ग) शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ, नाशिक यांनी दर तीन महिन्यांनी कर्ज मंजूर झालेल्या प्रकल्पाच्या प्रगतीबाबतची स्थिती दर्शविणारी माहिती मंत्रीमंडळापुढे ठेवण्याकरीता आदिवासी विकास विभाग / वित्त विभागाकडे सादर करावी.
- ज) शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाने लाभार्थ्यांकडील कर्ज वसुलीचा तसेच वित्तीय दायित्वाचा अहवाल दर तीन महिन्यांनी आदिवासी विकास विभाग, वित्त विभागास न चुकता सादर करावा.
- झ) शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाने विहित कार्यपद्धतीने लेखा परिक्षित केलेल्या व संस्थेने मान्य केलेल्या संस्थेच्या लेखाची एक प्रत प्रत्येक वर्ष संपल्यानंतर चार महिन्यांच्या आत शासनास सादर करावी.

५. हमी शुल्क

- अ) शबरी आदिवासी वित्त विकास महामंडळासाठी प्र.श.प्र.व.हमीशुल्काचा दर रु.२/- असा राहील. हे हमीशुल्क ज्या कालावधीकरीता देय राहील त्या कालावधीतील कोणत्याही दिवशी कमाल अदत्त असलेल्या कर्ज आणि व्याजाच्या एकूण रकमेवर (total maximum outstanding amount) देय राहील.
- ब) हमी शुल्काची वसुली आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक हे दर ६ महिन्यांनी करण्यास जबाबदार असतील. प्रत्येक वित्तीय वर्षाच्या ३१ मार्च आणि / अथवा ३० सप्टेंबर, रोजी अदत्त असलेल्या घटना साक्षेप दायित्वावर (Contingnt Liability) अनुज्ञेय असलेल्या हमी शुल्काचा भरणा १ एप्रिल आणि / अथवा १ ऑक्टोबर रोजी करावा.
- क) N.S.T.F.D.C. शबरी महामंडळाकडून देय असलेल्या हमीशुल्काचा पहिला हप्ता वसूल करून शासनाकडे भरेल तदनंतरच कर्जाचा पहिला हप्ता शबरी महामंडळास वितरीत करेल.
- क) हमी शुल्काचा भरणा केल्यानंतर त्यामधून प्रथम थकित हमी शुल्कावरील दंडनीय व्याजाची रक्कम वळती करून घेण्यात येईल. नंतर सर्वात जुन्या थकित हमी शुल्काची वसुली त्यानंतर त्यापेक्षा कमी जुन्या थकित हमी शुल्काची वसुली याप्रमाणे रक्कम वळती करून घेण्यात येईल.
- ड) देय हमी शुल्क शासन तिजोरीत भरणा करण्यास महामंडळाकडून कसूर झाल्यास अशा कसूर केलेल्या थकीत रकमेवर पहिल्या तीन महिन्यासाठी १६ टक्के दराने व त्या पुढील कालावधीसाठी २४ टक्के दराने व्याज आकारले जाईल.
- इ) शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाने शासन हमी शुल्काची रक्कम "००७५-संकीर्ण, सर्वसाधारण सेवा-१०८-हमी शुल्क" या लेखाशिर्षाखाली शासकीय कोषागारात भरणा करावी. आयुक्त आदिवासी विकास, नाशिक यांनी महामंडळाकडून देय असलेली हमी शुल्काची रक्कम शासकीय कोषागारात नियमितपणे भरणा केली जाते याची खात्री करून घ्यावी.

- ई) हमी शुल्क भरल्याच्या पृष्ठयर्थ चलनाची सांक्षातिक प्रत आदिवासी विकास विभागाने वित्त विभागास साक्षेपाने पाठवावी.
- फ) शबरी आदिवासी वित्त विकास महामंडळाने देय हमीशुल्काचा भरणा केला नाही तर सदर हमीशुल्क N.S.T.F.D.C. शासनाकडे भरणा करेल व महामंडळाकडून वसूल करेल, अन्यथा शासन हमी अवैध ठरेल.
६. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्या विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्र.३१/शा.हमी दिनांक २८/३/२००८ व हमी क्रमांक : १/२००८-०९ (आ.वि.वि.) सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.
७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या बेंबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २००८०३२९१८२९१९००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सु. सा. चौधरी)
कार्यासन अधिकारी

प्रति,

व्यवस्थापकीय संचालक, राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती वित्त आणि विकास महामंडळ, नवी दिल्ली.

मा. मंत्री (आदिवासी विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा. राज्यमंत्री (आदिवासी विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

वित्त विभाग (साउ / शासन हमी) मंत्रालय, मुंबई.

महालेखापाल, महाराष्ट्र १ / २ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/ नागपूर.

महालेखापाल, महाराष्ट्र १ / २ (लेखा परीक्षा), मुंबई/ नागपूर.

जिल्हा कोषगार अधिकारी, नाशिक .

निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, नाशिक.

संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई.

व्यवस्थापकीय संचालक, शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ, नाशिक.

आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक.

आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे.

कक्ष अधिकारी (का-१, ६ व ७) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

निवड नस्ती (का-३) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

Annexure "A"

(Enclosure of Tribal Development Department , Government Resolution
No.AVM-2008/CR-176/Desk 3, dated the 29th March, 2008)

**Proforma in which the information in respect of repayment of loan
and financial liability of the borrower is to be submitted by the lending institute
to the Government every six month. (1st April / 1st Oct)**

1. Name of Lending Institute:.....
2. Principal Dbtor:.....
3. Name of the Administrative Dept.:.....
4. Guarantee No.:.....
5. Date of validity of guarantee:.....
6. Report for the period from ----- to -----

Additional / Repayment during the period

	Principal	Interest	Total
At begining the period			
Additional during the period			
Total			
Less Repayment end received			
Balance at end of period			

7. Repayment of guarantee fees.

Outstanding at the beginning Amount / Paid / Balance	GF	Penal fee	Total

8. Type of assets taken as security against amount of loan / outstanding.

<u>Description</u> <u>secured.</u>	<u>Estimated Value</u>	<u>How</u>
(i)		
(ii)		
(iii)		

Total		

9.	Type of inspection of assets/due diligence by lending institute during the last 6 months to ensure loans are properly secured.	
10.	<u>Financial Health of Principal Debtor</u> <u>(i) Total turnover of the Principal Debtor</u> <u>(ii) Total profits</u> <u>(iii) % of profit as % of loan amount.</u>	
11	Is, in the opinion of the lending institute, the borrowing institute in a position to service the debt against which government guarantee is given.	
12	Is in view of the lending institute, the borrowing institute being managed efficiently.	
13.	If not, type of corrective action, proposed to be taken by the lending institute.	
14.	Has the lending institute ensured that no further loans have been taken by the borrowing institute since the government guarantee was given.	
15	Has the lending institute ensured that the guarantee fee has been paid to the Government in order to keep the guarantee alive and valid.	